

Oksana Seroka-Stolka

**Uwarunkowania proaktywnego
podejścia do proekologicznego
rozwoju przedsiębiorstwa**

Monografia

Częstochowa 2017

**Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania**

Oksana Seroka-Stolka

**UWARUNKOWANIA
PROAKTYWNEGO PODEJŚCIA
DO PROEKOLOGICZNEGO
ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA**

Monografia

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej

Częstochowa 2017

Recenzje naukowe:

prof. dr hab. Kazimierz Górka

dr hab. Grażyna Leśniak-Łebkowska, prof. SGH

Korekta językowa

mgr Joanna Jasińska

Redakcja techniczna

mgr Marcin Pilarski

Projekt okładki

dr Oksana Seroka-Stolka

Fotografia na okładce

iStock.com/RomoloTavani

ISBN 978-83-65179-99-9

© Copyright by Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej
Częstochowa 2017

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36 B
tel. 34 325 04 80, dystrybucja 34 325 08 67
e-mail: wydawnictwo@wz.pcz.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
I. ISTOTA I MECHANIZMY PROEKOLOGICZNEGO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA	21
1. Istota rozwoju przedsiębiorstwa	21
2. Mechanizmy rozwoju przedsiębiorstwa	30
3. Przegląd modeli rozwoju przedsiębiorstwa w naukach o zarządzaniu	32
4. Modele proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa	39
5. Strategie proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa	58
5.1. Ewolucyjna myśl strategii proekologicznego rozwoju	65
5.2. Istota proaktywnej strategii proekologicznego rozwoju	78
II. EGZOGENICZNE UWARUNKOWANIA PROAKTYWNEGO PODEJŚCIA DO PROEKOLOGICZNEGO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA	89
1. Otoczenie determinantą wyboru strategii proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa	89
2. Wybrane instrumenty regulacji prawnej ochrony środowiska w działalności przedsiębiorstwa	97
2.1. Instrumenty prawno-administracyjne ochrony środowiska	99
2.2. Instrumenty finansowo-prawne ochrony środowiska	104
3. Otoczenie technologiczne	119
3.1. Istota technologii „końca rury” i czystych technologii środowiskowych	119
3.2. Uwarunkowania postępu technologii środowiskowych	124

4. Presja interesariuszy zewnętrznych źródłem adaptacji przedsiębiorstw do otoczenia	129
5. Egzogeniczne czynniki proaktywnego podejścia do proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa w świetle przeglądu wtórnych badań empirycznych	140

III. ENDOGENICZNE UWARUNKOWANIA PROAKTYWNEGO PODEJŚCIA DO PROEKOLOGICZNEGO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA 149

1. Presja interesariuszy wewnętrznych w stymulowaniu dobrowolnej aktywności proekologicznej	149
2. Endogeniczne czynniki w proaktywnych modelach proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa	153
2.1. Model proaktywności środowiskowej przedsiębiorstwa	153
2.2. Model responsywności strategicznej przedsiębiorstwa	159
2.3. Przyczynowo-skutkowy model postrzegania szans a efekty proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa	161
2.4. Proaktywny model wsparcia inicjatyw ekologicznych w przedsiębiorstwie	165
2.5. Model absorpcji technologii środowiskowych przez przedsiębiorstwo	198
3. Endogeniczne czynniki proaktywnego podejścia do proekologicznego rozwoju przedsiębiorstwa w świetle przeglądu wtórnych badań empirycznych	201

IV. METODOLOGIA I PRZEDMIOT BADAŃ 215

1. Model badawczy i hipotezy	215
2. Metody analizy statystycznej	221
3. Charakterystyka przemysłu objętego badaniem	229
4. Narzędzie identyfikacji proaktywnej strategii środowiskowej przedsiębiorstw	233
5. Próba badawcza	238
6. Operacjonalizacja zmiennych niezależnych	241

V. EMPIRYCZNE BADANIE WPŁYWU CZYNNIKÓW EGZOGENICZNYCH I ENDOGENICZNYCH NA STRATEGIE ŚRODOWISKOWE PRZEDSIĘBIORSTW OD REAKTYWNOŚCI DO PROAKTYWNOŚCI	248
1. Identyfikacja istotności różnic między typami strategii środowiskowych przedsiębiorstw a wpływem zmiennych niezależnych	248
1.1. Wpływ czynników otoczenia prawnego na proaktywną strategię środowiskową na tle strategii przedsiębiorstw kontrolnych	248
1.2. Wpływ czynników otoczenia technologiczno-ekonomicznego absorpcji „czystych” technologii środowiskowych na proaktywną strategię środowiskową na tle strategii przedsiębiorstw kontrolnych	253
1.3. Wpływ presji interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych na proaktywną strategię środowiskową na tle strategii przedsiębiorstw kontrolnych	258
1.4. Wpływ dobrowolnej aktywności proekologicznej na proaktywną strategię środowiskową na tle strategii przedsiębiorstw kontrolnych	269
1.5. Efekty proekologicznego rozwoju przedsiębiorstw a proaktywna strategia środowiskowa na tle strategii przedsiębiorstw kontrolnych	278
2. Identyfikacja związków korelacyjnych między proaktywnością strategii środowiskowych a wpływem zmiennych niezależnych	282
2.1. Czynniki otoczenia prawnego a proaktywność strategii środowiskowej przedsiębiorstw	283
2.2. Czynniki otoczenia technologiczno-ekonomicznego absorpcji „czystych” technologii środowiskowych a proaktywność strategii środowiskowej przedsiębiorstw	285
2.3. Presja wywierana przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych na proaktywność strategii środowiskowej przedsiębiorstw	287
2.4. Dobrowolna aktywność proekologiczna a proaktywność strategii środowiskowej przedsiębiorstw	289
2.5. Efekty proekologicznego rozwoju a proaktywność strategii środowiskowej przedsiębiorstw	292

---

3. Zmienne kontrolne a proaktywna strategia środowiskowa przedsiębiorstw	293
4. Modelowanie zależności między proaktywną strategią środowiskową przedsiębiorstw a zmiennymi niezależnymi	297
5. Omówienie weryfikacji hipotez	304
Wnioski końcowe	318
Literatura	327
Spis tabel	352
Spis rysunków	358
Spis wykresów	360
Załącznik	361